

The background of the page features a low-angle shot of two flagpoles against a clear blue sky with some light clouds. The flag on the left is the Dutch national flag, with horizontal stripes of red, white, and blue. The flag on the right is blue with a yellow logo and the text 'Gemeente Uithoorn' in white. A dark teal rectangular box is overlaid on the right side of the image, containing the title text.

Programmabegroting 2025

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeente. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld.

- Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is, conform voorschrift van de BBV, structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

- Begrotingssaldo structureel

Het structureel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het structurele weerstandsvermogen.

Weerstandsratio

Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Uithoorn. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Weerstandsratio	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

De gemeente Uithoorn hanteert een weerstandsratio van 1,4 of hoger, dus categorie A of B.

B.4 Resultaten risico analyse

De risico's zijn te onderscheiden in structurele en incidentele risico's. Voor structurele risico's moet de dekking gevonden worden in een permanente oplossing in de vorm van een voorziening, verzekering of een afdoende beheersmaatregel. Daarnaast zijn er nog risico's binnen de begroting die niet te kwantificeren zijn. Deze risico's zijn apart inzichtelijk gemaakt. De risico's beschrijven we kort. In de hierna volgende tabel zijn alle geïntariseerde risico's in beeld gebracht.

Volgnr	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaal) risicobedrag	Kans op voordoen	Status
Incidentele risico's				
1.	Greenpark Aalsmeer Gebiedsontwikkeling (GPAG)	2.000	Gemiddeld	Bestaand
subtotaal incidentele risico's		2.000		
Structurele risico's				
2.	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzienigen Gemeenten (BUIG)	500	Gemiddeld	Bestaand
3.	Uitgaven Jeugdzorg	900	Gemiddeld	Bestaand
4.	Herijking verdeling Gemeentefonds	1.270	Hoog	Bestaand
5.	Overheveling van specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds	840	Hoog	Nieuw
subtotaal structurele risico's		3.510		
Totaal		5.510		
Niet kwantificeerbare risico's				
5.	Continuïteit ambtelijke capaciteit	N.v.t.	N.v.t.	Bestaand
6.	Economische ontwikkelingen: prijsinflatie, rente, recessie	N.v.t.	N.v.t.	Bestaand
7.	Juridische kwesties/aansprakelijkheid	N.v.t.	N.v.t.	Bestaand
8.	Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA)	N.v.t.	N.v.t.	Nieuw
9.	Continuïteit bedrijfsvoering	N.v.t.	N.v.t.	Nieuw
10.	Vertraging bij investeringsprojecten en grondexploitaties door wet en regelgeving en procedures	N.v.t.	N.v.t.	Nieuw

Incidentele risico's

Greenpark Aalsmeer Gebiedsontwikkeling (GPAG)

Risicobedrag € 2.000.000

Nadere omschrijving risico

Het belangrijkste risico van de gemeente Uithoorn is een toename van het tekort op de exploitatie van GPA. Gemeenten Uithoorn en Aalsmeer participeren beiden voor 50% in GPA. Beiden staan voor 50% garant voor een bedrag van maximaal € 60 miljoen voor GPA. GPA is in 2004 opgericht om een bedrijventerrein te realiseren aan de omgelegde N201. Ook was het de bedoeling om de gemeentelijke bijdrage aan de omlegging van de N201 te betalen met het financiële resultaat van de grondexploitatie. Bij een tekort op de grondexploitatie wordt de gemeente uit hoofde van de garantstelling aangesproken voor dit verlies.

De uitkomst van de actualisatie van de grondexploitatie per 01 juli 2023 luidt, dat het resultaat van de totale onderneming (geactualiseerde grondexploitatie per 1 juli 2023 van het ontwikkelingsbedrijf en het erfpachtbedrijf) inmiddels dankzij enkele gerealiseerde majeure verkopen op netto contante waarde nu wordt ingeschat op € 1,533 miljoen negatief (netto contante waarde per 01-07-2023). Daarnaast bestaat er een kans dat het uiteindelijk resultaat nog € 1,3 miljoen mee zou kunnen vallen waarmee uiteindelijk afgerond het bereiken van een budgettair neutraal eindresultaat tot de mogelijkheden behoort.

Bij een tekort op de grondexploitatie wordt de gemeente uit hoofde van de garantstelling aangesproken voor dit verlies. De afloop van het project laat zich lastig voorspellen. Er is een kans dat de grondexploitatie van GPAG met een tekort eindigt, maar ook een

winst is nog steeds mogelijk. De kans dat dit risico zich voordoet, kan als "gemiddeld" worden gekwalificeerd.

Beheersmaatregelen

De gemeente Uithoorn neemt samen met de gemeente Aalsmeer deel aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AVA). De directie van GPAG monitort continu de ontwikkelingen, waardoor de AVA in staat wordt gesteld om als de actuele situatie daarom vraagt, direct handelend op te treden.

Structurele risico's

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Risicobedrag € 500.000

Nadere omschrijving risico

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macrobudget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden, mogen dit behouden. Gemeenten kunnen echter ook geld tekortkomen indien de uitkering van het Rijk onvoldoende is om de bijstandslasten te dekken. Ons maximaal risico wordt in beginsel bepaald op 7,5%. De kans dat dit risico zich voordoet, gebaseerd op ervaringen uit het verleden, kan als "gemiddeld" worden gekwalificeerd.

Beheersmaatregelen

De gemeente kan, bij een omvangrijk tekort, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering". Deze vangnetuitkering biedt financiële ondersteuning om het tekort op te vangen en te zorgen voor de continuïteit van de dienstverlening aan onze burgers.

Uitgaven Jeugdzorg

Risicobedrag € 900.000

Nadere omschrijving risico

Het risico, naast de gebruikelijke stijgingen die we altijd hebben ervaren, ligt vooral in het uitblijven van de financiële effecten van de maatregelen vanuit de hervormingsagenda Jeugd voor Uithoorn. De invulling van de hervormingsagenda door het Rijk en verschillende partners heeft vertraging opgelopen. In 2024 en 2025 hebben we daarom alvast de ramingen incidenteel verhoogd met € 503k. Daarbij blijft voor de jaren daarna het risico bestaan dat de maatregelen vanuit de hervormingsagenda in Uithoorn niet zullen worden gerealiseerd, maar landelijk wel (op basis van de beoordeling door de ingestelde commissie), waardoor we geen compensatie zullen ontvangen voor de hogere kosten in de Jeugdzorg. De kans dat dit risico zich voordoet, gezien onze ervaringen uit het verleden, kan worden gekwalificeerd als "gemiddeld". Dit betekent dat we ons bewust moeten zijn van deze mogelijkheid en passende maatregelen moeten treffen om eventuele financiële gevolgen te beheren.

Tegelijkertijd is er ook landelijk beleid dat bijdraagt aan een toenemend beroep op jeugdhulp. Zo zijn er wachtlijsten voor de volwassenen GGZ, terwijl een aanzienlijk deel van de ouders van jeugdigen met hulp GGZ-problematiek hebben. Ook is er een hoge drempel voor een beroep op de Wet Langdurige Zorg, waardoor jeugdigen op hulp vanuit gemeenten

zijn aangewezen. En verder is de toegang tot hulp op basis van de Jeugdwet ruim geformuleerd en een open einde regeling. Deze factoren maken sturen op de kosten van de jeugdhulp complex.

Beheersmaatregelen

In het kader van het programma datagedreven sturen is onderzocht welke maatregelen voor kostenbeheersing er mogelijk zijn, onder meer op basis van landelijke onderzoeken en in lijn met de richting van de Hervormingsagenda. Deze sturingsmogelijkheden worden door een multidisciplinair actieteam van de DUO-gemeenten uitgewerkt in een concreet plan van aanpak, om zo te kunnen bijdragen aan het bevorderen van een betere balans tussen de in- en uitstroom, het voorkomen van het inzetten van jeugdhulp en de beheersing of tempering van de zorgkosten. Daarbij zal ook gebruikgemaakt worden van het dashboard jeugdhulp, dat in 2023 is ontwikkeld. Dit zal bijdragen aan het realiseren van de doelen van de Hervormingsagenda in Uithoorn en de kans vergroten dat er een compensatie van inkomsten ontvangen zal worden.

Herijking verdeling Gemeentefonds

Risicobedrag € 1.270.000

Nadere omschrijving risico

Met ingang van 1 januari 2023 is sprake van de invoering van een nieuwe verdeling van de algemene uitkering. De huidige situatie is nog niet het eindstation en het model zal continu onderhoud vragen. De Raad voor het Openbaar Bestuur heeft daartoe een onderzoeksagenda voorgesteld. De VNG heeft aangegeven het van belang te vinden dat de ROB, de VNG en gemeenten nauw bij de uitvoering van de onderzoeksagenda betrokken worden.

De planning is dat begin 2025 een evaluatie wordt opgeleverd. In de huidige situatie is Uithoorn een nadeelgemeente. Er is afgesproken dat gemeenten vooralsnog gecompenseerd worden voor het voor- danwel nadeel, welke hoger is dan het afgesproken ingroeipad. Voor Uithoorn houdt dit in dat er in de jaren 2025 en verder een positieve compensatiepost (suppletie-uitkering) is opgenomen. In beginsel zou bij het volledig doorvoeren van de herijking de verwachting zijn dat deze post komt te vervallen en daarmee een negatief effect gaat krijgen. Dit bedrag vormt dus een risico binnen het gemeentefonds en ook de begroting, want het bedrag kan, mede door de evaluatie, op een later moment weer anders uitpakken. De kans dat dit risico zich voordoet, kan als "hoog" worden gekwalificeerd.

Beheersmaatregelen

We houden nauwlettend de ontwikkelingen op het gebied van de herijking bij door deel te nemen aan bijeenkomsten van het Ministerie en de VNG. De beïnvloeding is beperkt omdat dergelijke besluiten vooral op macro-niveau worden afgewogen.

Overheveling van specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds

Risicobedrag € 840.000

Nadere omschrijving risico

Het aantal specifieke uitkeringen is de afgelopen jaren sterk gestegen. Het uitgangspunt is echter dat financiële middelen vanuit het Rijk aan gemeenten bij voorkeur bestedingsvrij en zonder oormerk ter beschikking worden gesteld. Daarom is de inzet erop gericht om het aantal specifieke uitkeringen en de verantwoordingslasten te verminderen door

onder andere aanpassing van de Financiële verhoudingswet (Fvw) en doorlichting van de specifieke uitkeringen.

In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet wordt een overheveling van alle specifieke uitkeringen naar het gemeente- en provinciefonds aangekondigd, met 10% efficiëntiekorting. Dat moet vanaf 2026 € 638 miljoen besparen. In de toelichting staat: "Het aantal specifieke uitkeringen is sinds 2018 fors gestegen. Gemeenten en provincies geven aan dat specifieke uitkeringen hen beperkt in autonomie. Dit vanwege de strikte en gedetailleerde eisen die vanuit het Rijk worden gesteld aan de besteding van de gelden uit een specifieke uitkering. Daarnaast kennen deze uitkeringen zware administratieve- en controlelasten. Met deze maatregel worden specifieke uitkeringen overgeheveld naar het gemeente- of provinciefonds met een budgetkorting van 10 procent. De BUIG blijft hierbij buiten beschouwing.

Het maximaal kortingsbedrag van de uitvoeringskosten SPUK-regelingen bedraagt op macro-niveau € 638 mln. Het aandeel van Uithoorn hierin is circa 0,1319%. Het risico is daarmee geraamd op afgerond € 840.000.

Beheersmaatregelen

Bij het zich voordoen van dit risico, namelijk dat daadwerkelijk de specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds worden overgeheveld onder aftrek van de korting zullen de effecten ervan in kaart worden gebracht en via de VNG bij het Rijk onder de aandacht worden gebracht.

Nog niet te kwantificeren risico's

Continuïteit ambtelijke capaciteit

Nadere omschrijving risico

Met de krappe arbeidsmarkt waar we zowel bij onze gemeente als bij gemeenschappelijke regeling Duo+ momenteel mee te maken hebben, is het geen vanzelfsprekendheid meer dat alle functies van deze organisaties nagenoeg ingevuld zijn. Het risico bestaat dat ervaren medewerkers naar een andere werkgever vertrekken en dat ontstane vacatures moeilijk goed in te vullen zijn. Hierdoor kan de continuïteit van het werk in gevaar komen en kunnen (wettelijke-) taken niet of niet goed worden uitgevoerd en verdwijnt opgebouwde kennis en ervaring. Vaak wordt dan capaciteit, zowel in uren als in kennis, ingehuurd. Dit is kostbaar en er wordt geen ervaring en kennis opgebouwd. Daarnaast is door de krapte inhuur niet altijd mogelijk.

Beheersmaatregelen

Het MT heeft een plan opgesteld en in uitvoering genomen om medewerkers te binden en te boeien. Dit bestaat onder andere uit: team-buildingsactiviteiten, het meewerken aan ontwikkelmogelijkheden voor medewerkers, een goed inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers etc.

Economische ontwikkelingen: prijsinflatie, rente, recessie

Nadere omschrijving risico

Economische ontwikkelingen hebben altijd al invloed gehad op ons als gemeente en op onze inwoners en bedrijven. Maar door de voortschrijdende internationalisering van de productie van goederen en diensten raken nationale economieën steeds meer met elkaar verweven. Dat geldt zeker voor een open economie als de Nederlandse. De gevolgen van gebeurtenissen elders in de wereld, zoals bijvoorbeeld de oorlog in Oekraïne, hebben daarmee grote invloed op de financiële huishouding van onze gemeente.

Hoge prijsstijgingen, oplopende rentetarieven en daarmee de toenemende zorg over de bestaanszekerheid bij lage en modale inkomens zijn het gevolg van de huidige economische ontwikkelingen. Ook kunnen de gevolgen van vornoemde economische ontwikkelingen voor marktpartijen, waarvan de gemeente afhankelijk is, van invloed zijn op de dienstverlening van de gemeente en de uitvoering van projecten en investeringen. Het is lastig een goede inschatting voor de toekomst te maken, aangezien economische ontwikkelingen moeilijk zijn te voorspellen.

Beheersmaatregelen

Zowel op Rijksniveau als op lokaal niveau nemen we maatregelen om de financiële gevolgen voor burgers en bedrijven te verzachten. We zijn voor de financiële gevolgen echter in grote mate afhankelijk van maatregelen en compensatie van het rijk.

Juridische kwesties/aansprakelijkheid

Nadere omschrijving risico

Bij de uitvoering van de gemeentelijke taken heeft de organisatie te maken met een veelheid aan wetten en regels. Dit betekent dat de organisatie risico loopt bij het doen en laten van handelingen bij die uitvoering van haar taken. Dit kan aansprakelijkheidsstellingen, schadevergoedingen, en imagoschade tot gevolg hebben.

Beheersmaatregelen

Hiervoor worden instrumenten ingezet als audits, procesmatig werken, en voorlichting en instructie van medewerkers. Daarnaast zal het verbeteren van de juridische kwaliteitszorg in samenwerking met het team Juridische Zaken worden opgepakt.

Handhaving Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA)

Nadere omschrijving risico

Per 1 januari 2025 gaat de Belastingdienst de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) handhaven. Het handhavingsmoratorium wordt dan per die datum opgeheven. Na jaren van uitstel zal de Belastingdienst komend jaar standaard gaan beoordelen of overeenkomsten van opdracht mogelijk arbeidsovereenkomsten zijn en er dus loonbelasting moet worden betaald.

In het 'Handhavingsplan arbeidsrelaties' van de Belastingdienst worden twee gevallen genoemd waarin gehandhaafd zal worden, namelijk bij kwaadwillendheid en het niet binnen een redelijke termijn opvolgen van aanwijzingen van de Belastingdienst gegeven na 1 september 2019. Als sprake is van een (fictieve) dienstbetrekking en van evidente én opzettelijke schijnzelfstandigheid, dan is de opdrachtgever kwaadwillend. In essentie worden vanwege dit moratorium in alle andere gevallen geen naheffingsaanslagen, correctieverplichtingen of boetes opgelegd.

Beheersmaatregelen

Hoewel de verwachting is dat van bovenstaande situatie geen sprake is bij gemeente Uithoorn worden huidige overeenkomsten nogmaals op dit risico gescand en voor mogelijk nieuw af te sluiten overeenkomsten in samenspraak met de inhuur broker procesafspraken gemaakt op welke wijze dit risico kan worden voorkomen.

Continuïteit bedrijfsvoering

Nadere omschrijving risico

Recentelijk hebben organisaties in Nederland te maken gehad met uitval van ICT systemen door bij voorbeeld cyberaanvallen. Ook is het door overbelasting van het energienetwerk regelmatig voorgekomen dat ICT-systemen tijdelijk niet kunnen functioneren. Deze situaties hebben gevolgen voor de continuïteit van dienstverlening aan inwoners bedrijven en instellingen in onze gemeente. Hierbij valt te denken aan uitgifte van documenten. Bij cyberaanvallen kunnen data ongewenst in handen vallen van derden en zo misbruikt worden voor illegale activiteiten.

Beheersmaatregelen

In 2024 wordt in samenspraak met Duo+ een bedrijfscontinuïteitsplan opgesteld, waarin de beheersmaatregelen bij onvoorziene situatie zoals stroomuitval, cyberaanvallen of extreme weersomstandigheden (bijvoorbeeld overstromingen) worden uitgewerkt.

Vertraging bij investeringsprojecten en grondexploitaties door wet en regelgeving en procedures

Nadere omschrijving risico

De stikstofproblematiek zorgt landelijk voor vertraging bij de realisatie van de woningbouw en infrastructurele projecten. Daarnaast blijkt dat door bezwaar- en beroepsprocedures projecten één tot drie jaar kunnen worden vertraagd. Door deze vertragingen kunnen ambities en navenante maatschappelijke effecten later dan gepland worden gerealiseerd of moeten worden uitgesteld.

Beheersmaatregelen

Bij de initiatie en voorbereiding van projecten bij de planning en doorlooptijd (extra) aandacht te besteden aan doorwerking van wet- en regelgeving zoals stikstofbeperking en de impact voor inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden. Door het tijdig betrekken hiervan en tijdig toepassen van participatie waar mogelijk kan het risico van bezwaar en beroep worden gereduceerd.